

UZASADNIENIE

Powód S. D. w pozwie skierowanym przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa-Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu - Lasy Państwowe Nadleśnictwo A. wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Suwałkach wydanego w dniu 11 marca 2005 roku w sprawie VII. K. 628/04. Wniósł również o obciążenie pozwanego kosztami procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż ww. wyrokiem został skazany na rzecz Nadleśnictwa A. nawiązką 930 zł, gdzie podczas egzekucji wyegzekwowano sumę 337 a do zwrotu pozostało 593,80 zł. Tą ostatnią kwotę powód uiścił pozwanemu w dniu 17 sierpnia 2016 roku przekazem pocztowym. Otrzymał również od pracownika pozwanego potwierdzenie odbioru ww. kwoty. Mimo to pozwany nadal prowadzi przeciwko niemu egzekucję komorniczą. W ocenie powoda tytuł wykonawczy wygasł wskutek spełnienia świadczenia.

Pozwany Skarb Państwa – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe -Nadleśnictwo A. wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu.

Pozwany przyznał, że z jego wniosku prowadzone jest przeciwko powodowi postępowanie egzekucyjne. Obejmowało ono: 593,83 zł należności głównej z ww. tytułu wykonawczego, 150,00 zł kosztów zastępstwa w egzekucji oraz 511,78 zł kosztów poprzedniej egzekucji. Pozwany potwierdził również, iż otrzymał wpłatę od powoda w kwocie 594,00 zł i w związku z tym złożył do komornika prowadzącego egzekucję wniosek o jej ograniczenie, zaliczając wpłaconą kwotę na poczet należności głównej. W dalszym ciągu do zaspokojenia pozostają jednak koszty zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym oraz koszty poprzedniej egzekucji. W ocenie pozwanego do całkowitej spłaty zadłużenia, wbrew twierdzeniom powoda nie doszło. Gdyby tak było pozwany złożył by do komornika wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Prawomocnym wyrokiem z dnia 11 marca 2005 roku Sąd Rejonowy w Suwałkach w sprawie VII. K. 628/04 orzekł od S. D. nawiązkę na rzecz Nadleśnictwa A. w kwocie 930,20 zł (pkt VII wyroku).

/okoliczności bezsporne a dodatkowo wyrok k. 4-5, 21-22/

W dniu 29 grudnia 2014 roku pozwany złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Augustowie S. P. wniosek egzekucyjny, obejmujący żądanie wyegzekwowania od powoda kwoty 593,83 zł pozostałej do zapłaty reszty nawiazki wynikającej z ww. wyroku w sprawie VII K 628/04 a nadto kwoty 582,72 zł kosztów poprzedniej egzekucji, jak również kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu wywołanym składanym wnioskiem.

/dowód: wniosek k. 43, kopia tytułu wykonawczego z adnotacją odnośnie kosztów poprzedniej egzekucji k. 44-45/

Ww. Komornik w wezwaniu z dnia 26 lipca 2016 roku w sprawie Km 68/15 skierowanym do powoda wskazał następujące należności do zapłaty: 593,83 zł należności głównej, 150,00 zł kosztów zastępstwa w egzekucji, 511,78 zł kosztów poprzedniej egzekucji, 330,22 zł opłaty egzekucyjnej, 75,95 zł podatku VAT oraz 78,03 zł wydatków gotówkowych.

/dowód: wezwanie do zapłaty należności k. 46/

W dniu 17 sierpnia 2016 roku powód wpłacił na rzecz pozwanego kwotę 594,00 zł przekazem pocztowym, wskazując w miejscu na korespondencję na druku przelewu „7K 628/04”. Pozwany wydał powodowi jednocześnie pokwitowanie, ze wskazaniem, iż wpłacona kwota dotyczy ww. tytułu wykonawczego („nr sprawy 7 K 628/04”). Powód pokwitowanie przyjął.

/dowód: przekaz i pokwitowanie k. 3, 20, 47/

Pismem z dnia 19 sierpnia 2016 roku pozwany poinformował Komornika o dokonanej wpłacie przez powoda w kwocie 594,00 zł, wnosząc o ograniczenie postępowania egzekucyjnego w stosunku do powoda o powyższą kwotę. Wskazano jednocześnie, iż wpłata ta została zaliczona w całości na poczet należności głównej a w pozostałym zakresie na poczet kosztów zastępstwa w egzekucji.

Na datę 3 kwietnia 2017 roku pozwany egzekwował od powoda w prowadzonym postępowaniu egzekucyjnym: 118,39 zł kosztów zastępstwa w egzekucji, 511,78 zł kosztów poprzedniej egzekucji, 152,32 zł opłaty egzekucyjnej, 35,03 zł podatku VAT oraz 154,11 zł wydatków gotówkowych.

/dowód: pismo pozwanego z 19.08.2016 roku k. 48, zawiadomienie o zajęciu rachunku k. 49/

Powyższy stan faktyczny Sądu ustalił w oparciu o wskazane wyżej dowody.

Sąd zważył, co następuje:

Powód opiera swoje żądanie pozbawienia wykonalności wskazanego w pozwie wyroku w całości na przedstawionej w pozwie okoliczności spełnienia świadczenia.

Podstawą prawną roszczenia powoda jest przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Nie ulega wątpliwości, że spełnienie świadczenia zgodnie z treścią łączącego strony stosunku prawnego prowadzi w konsekwencji do wygaśnięcia obowiązku po stronie dłużnika, a co za tym idzie może stanowić przesłankę do pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 listopada 2005 roku V CK 296/05 publ. (...), Lex 179714).

Co za tym idzie, wykazanie w niniejszym postępowaniu tego, że powód spłacił zadłużenie objęte wskazanym w pozwie wyrokiem w całości czy też w części winno skutkować uwzględnieniem jego powództwa w odpowiednim zakresie.

Nie ulega wątpliwości, iż istotnie, zgodnie z przedłożonymi do sprawy dokumentami (pokwitowaniem i potwierdzeniem przekazu pocztowego) powód uiszczył na rzecz pozwanego 594,00 zł. Powyższa wpłata odpowiada wysokości roszczenia głównego z tytułu nawiązki orzeczonej wyrokiem sądu karnego, egzekwowanej w sprawie Km 68/15. Okoliczności tej – wpłaty takiej kwoty – pozwany z resztą nie kwestionował.

Pozwany powyższą wpłatę zaliczył na poczet należności głównej: 593,83 zł a pozostałą część na poczet kosztów zastępstwa w egzekucji. Poinformował o powyższym również Komornika prowadzącego egzekucję, który odnotował powyższe, co wynika choćby z zakresu należności wskazanych w zajęciu z dnia 3 kwietnia 2017 roku.

W tym miejscu przypomnieć należy, że ww. tytuł wykonawczy obejmował należność główną – nawiązkę. Oprócz tego pozwany egzekwuje również od powoda należności związane z kosztami poprzedniej egzekucji oraz koszty zastępstwa prawnego w sprawie Km 68/15.

Należało więc ocenić czy i jak pozwany wpłatę powyższą mógł zaliczać na poczet należności wynikającej z wyroku jak również i znaczenie prawne faktu wystawienia przez pozwanego pokwitowania co do przyjętej wpłaty.

Zarachowanie świadczenia dłużnika przez wierzyciela nie może zostać dokonane w sposób dowolny, o czym świadczy treść uregulowania art. 451 k.c. Zgodnie z treścią art. 451 § 1 k.c., decyduje wola zobowiązanego do zapłaty, czyli

dłużnika. Dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju, może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Jednakże to co przypada na poczet danego długu wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenie główne.

Inaczej mówiąc, dłużnik przy spełnianiu świadczenia może wskazać, który dług chce zaspokoić. Pod pojęciem kilku długów należy rozumieć także kilka rat tego samego długu, a także dług złożony z należności głównej i z odsetek.

Co do zasady dłużnik nie jest ograniczony w zakresie dokonanego wyboru, o ile w ramach zaspokajanego długu nie występują zaległe należności uboczne (np. odsetki) czy zalegające świadczenia główne. W takim bowiem wypadku wierzyciel nie jest związany wyborem sposobu zaliczenia zapłaty dokonanym przez dłużnika, co potwierdził również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 kwietnia 2004 r. (w sprawie o sygn. akt IV CK 211/03), stwierdzając, iż powyższa reguła ma zastosowanie nawet wtedy, gdy dłużnik, spełniając świadczenie, wyraźnie podkreśli, że spłaca należność główną. Jeśli dłużnik nie skorzysta z przysługującego mu uprawnienia, wierzyciel ma możliwość swobodnego podjęcia decyzji o sposobie zaliczenia. Musi on jednak wskazać w pokwitowaniu doręczanym dłużnikowi, na jaki dług zalicza dokonane świadczenie. Jeśli oświadczenie woli wierzyciela w formie pokwitowania zostanie złożone prawidłowo, dłużnik nie będzie mógł podważyć jego skuteczności, w tym w szczególności nie będzie mógł żądać zaliczenia wpłaty na poczet innego długu.

W sytuacji gdy ani dłużnik, ani wierzyciel nie skorzystali z uprawnienia do decydowania o sposobie zarachowania dokonanej wpłaty, zastosowanie znajdzie § 3 art. 451 k.c. Zgodnie z nim w braku oświadczenia dłużnika lub wierzyciela spełnione świadczenie zalicza się przede wszystkim na poczet długu już wymagalnego lub na poczet najdawniej wymagalnego, jeżeli jest kilka długów wymagalnych.

W analizowanym w sprawie przypadku powód posiadał u pozwanego jeden dług, albowiem od sumy należności głównej nie były naliczane odsetki. Z resztą wskazanie w przekazie pocztowym sygnatury akt sprawy, której wpłata dotyczy, jednoznacznie daje podstawy do przyjęcia, iż zamiarem powoda, była spłata nawiazki. Tak też powyższą wpłatę pozwany zaliczył, co pozostaje w zgodzie z treścią przywołanego wyżej art. 451 § 1 k.c. Pozostałą kwotę, to jest 0,17 zł, pozwany zaliczył na poczet należności ubocznej, to jest kosztów zastępstwa w sprawie Km 68/15, co również nie narusza dyspozycji ww. przepisu.

Stąd też przyjąć należy, iż zobowiązanie powoda z tytułu nawiazki wygasło w skutek spełnienia do kwoty 593,83 zł, uiszczonej jakkolwiek już po wszczęciu postępowania egzekucyjnego, to jednak wprost do „rąk” wierzyciela. Dlatego też orzeczono jak w pkt I wyroku.

Samo zaś ograniczenie egzekucji o powyższą kwotę nie stoi na przeszkodzie uwzględnieniu powództwa o pobawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Pomimo cofnięcia wniosku w tym zakresie, dopóty egzekucja trwa i nie zostanie zakończona a jej wynik odnotowany na tytule wykonawczym (art. 816§ 1 k.p.c.), wierzyciel, w istocie może domagać się dalszego prowadzenia egzekucji w części niewyegzekwowanej. Jakkolwiek nie sposób posądzać pozwanego o podobne zachowanie, to jednak powyższe nie może stanowić przeszkody do udzielenia powodowi ochrony prawnej, która swoje podstawy znajduje przecież w treści art. 840 § 1 k.p.c.

W pozostałym zaś zakresie powództwo nie mogło zostać uwzględnione. Żądanie wskazane w pozwie dotyczyło całości wskazanego tam wyroku w sprawie VII K 628/04. W zakresie dalszej części należności z tytułu nawiazki (ponad kwotę 593,83 zł), wskazać należy, iż roszczenie to zostało już wyegzekwowane w toku egzekucji.

Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą powództwo przeciwegzekucyjne skierowane na pobawienie lub ograniczenie wykonalności tytułu wykonawczego może być skutecznie wniesione tylko pod warunkiem, że istnieje potencjalna możliwość wykonania tytułu wykonawczego w całości lub w określonej jego części. Dłużnik traci możliwość wytoczenia powództwa opozycyjnego z chwilą wyegzekwowania świadczenia objętego tytułem wykonawczym w całości lub w określonej części w odniesieniu do już wyegzekwowanego świadczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17

listopada 1988 r., I CR 255/88, nie publ.; z dnia 20 stycznia 1978 r. III CKN 310/77, nie publ.; z dnia 24 czerwca 1997 r., III CKN 41/97, nie publ.; z 4 kwietnia 2002 r. I PKN 197/01, niepubl., z 14 maja 2010 r., II CSK 592/09, niepubl.).

Tym samym w tymże zakresie (ponad kwotę 593,83 zł) powództwo należało oddalić, jako że ta część roszczenia została już wcześniej wyegzekwowana a z uwagi na odzwierciedlenie powyższego w samym tytule wykonawczym nie ma potencjalnej możliwości wykonania tytułu w tym zakresie.

Powództwo oddalono również w zakresie ww. pozostałej kwoty 0,17 zł. W tym zakresie po pierwsze nie wynika ono z samej treści wyroku w sprawie VII K 628/04 ani też nie zostało ono skierowane przeciwko innemu orzeczeniu, z którego wynikała by wiarygodność, na poczet której dokonano wpłaty tej kwoty. Marginalnie wskazać należy, iż powyższa kwota została zaliczona na koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym. Nie wskazano przy tym, aby żądanie w tym zakresie dotyczyło postanowienia Komornika o przyznaniu wierzycielowi tychże kosztów.

Stąd treść pkt II wyroku.

O kosztach procesu (pkt III wyroku) Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. obciążając powoda kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego – kosztami zastępstwa procesowego wedle stawki wskazanej w § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku o opłatach za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku poz. 1804 ze zm). W ocenie Sądu pozwany nie dał powodu do wytoczenia powództwa, albowiem w zakresie w jakim powód dokonał wpłaty 594,00 zł zmodyfikował wniosek egzekucyjny i to już w dniu 19 sierpnia 2016 roku. W żaden sposób nie naruszył więc interesów powoda. Pomimo wskazania w odpowiedzi na pozew, że pozwany wnosi o oddalenie powództwa, to jednak przyznał w dalszej części ww. pisma, iż powód taką kwotę wpłacił oraz przedstawił argumentację dotyczącą powodów dalszego prowadzenia egzekucji odnośnie pozostałych należności – kosztów poprzedniej egzekucji i kosztów zastępstwa prawnego w egzekucji, która ostatecznie znalazła odzwierciedlenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Co do zasady pozwany podzielił więc twierdzenia powoda z pozwu. Treść pkt I wyroku odzwierciedla – od strony stricte formalnej – stan należności pozostałej do wyegzekwowania w prowadzonej przeciwko powodowi egzekucji. Odnośnie zaś zakresu zgłoszonych w egzekucji żądań nie było możliwości poczynienia pozwanemu żadnego zarzutu a de facto cel, jaki powód chciał osiągnąć w niniejszej sprawie istniał już przed wytoczeniem niniejszego powództwa. W tych okolicznościach w ocenie Sądu pozwanemu należy się zwrot poniesionych w sprawie kosztów.

/-/ SSR Adam Kowalczyk